
11.05.2018

[Uudis](#)

Eesti finantssektor on stabiilne, turuosalised hästi kapitaliseeritud ja piisavate finantspuhvritega, selgub Finantsinspektsiooni äsja avaldatud 2017. aasta finantssektori ülevaatest. Ent samal ajal ei saa eirata ka sektorit ohustavaid riske.

Kogu Eesti finantssektori ülevaade on leitav [Finantsinspektsiooni kodulehelt](#).

Panganduses on suurenenud tehnoloogilised riskid

Eesti pangandussektori likviidsus ja kapitaliseeritus on püsinud tugev. Ligikaudu veerand krediitiasutuste varadest on likviidsed ning likviidsusnormatiivi ületatakse piisava varuga. Eesti pankadel on riskide katteks piisavalt vahendeid ja nende kapitaliseerituse näitajad on Euroopas ühed tugevamad.

Samal ajal püsivad Rootsi kinnisvarasektoriga seonduvad riskid, mille realiseerumisel võib selle mõju kanduda ka Eesti pangandusturule. Samas peaks riskide kandumist üle piiri kindlasti vähendama Eesti krediitiasutuste piisavalt suured kapitali- ja likviidsuspuhvid.

Pankade laenukasv on olnud suhteliselt kiire, mida toetab soodne majanduskeskkond. Majanduskasvu aeglustudes võib laenukvaliteet halvenema hakata, mistõttu on oluline, et krediitiasutused hoiaksid laenude väljastamisel senist konservatiivset joont ja säilitaksid piisavad kapitalipuhvid.

Seoses mahukate uute õigusnormide ja panganduse digitaliseeritusega on suurenenud ka vastavusrisk ning tehnoloogilised riskid. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste finantssanktsioonide täitmise valdkonnas eksisteerivad riskid on pigem vähenemas.

Fondivalitsejate arv on kasvanud

Eestis tegutsevate fondivalitsejate arv kasvas, 2017. aasta lõpus tegutses turul 16 fondivalitsejat. Turule tuli fondivalitseja, kes hakkas pakkuma ainult selliseid pensionifonde, mis investeerivad passiivselt teistesse indeksifondidesse. See teravdas fondivalitsejate hinnakonkurentsi.

Aasta alguses jõustunud investeerimisfondide seaduse kohaselt pidid fondivalitsejad Finantsinspeksioonile teada andma, milliste tegevustega nad edaspidi jätkavad. See viis fondivalitsejate sektori selgema jagunemiseni valitsetavate fondide avaliku pakkumise lubatavuse alusel. Uus seadus võimaldab mitteavalike fondide valitsemist väikefondi valitseja tegevusloa alusel, väikefondi valitseja tegevusloa valis neli fondivalitsejat.

Fondivalitsejate hallatavate varade maht kasvas aastaga 12% ja oli 6,1 miljardit eurot. Sektori kasum kasvas aastaga 19,6 miljoni euron.

Fondivalitsejate koondbilansis on suur osakaal likviidsetel varadel. Suurimat riski, tururiski, kannavad oma fondidesse tehtud investeeringud. Teine oluline risk on operatsioonirisk, mille maandamisel kannavad võtmerolli tõhusad sisekontrollimehhanismid.

Uus kapitaliregulatsioon nõuab kindlustusseltsidelt täiendavat võimekust

Eestis tegutses 2017. aasta lõpus tegevusloa alusel kolm elukindlustusseltsi, lisaks kaks välisriigi filiaali, ning seitse kahjukindlustusandjat, lisaks kuus välisriigi filiaali. Nii elukindlustus- kui ka kahjukindlustussektor on hästi kapitaliseeritud, kapitalinõuet täitsid kõik kindlustusandjad.

Uue keeruka riskitundliku kapitaliregulatsiooni täitmine nõuab kindlustusandjate organisatsioonidelt täiendavat võimekust. Uutele normidele vastamine on aeg-ajalt problemaatiline.

Eesti kindlustusandjate kindlustusmaksetest 40% vahendasid kindlustusmaaklerid. Arvestades kindlustusmaaklerite olulisust kindlustuse turustamisel ja asjaolu, et Eesti õigus lubab kindlustusandjal kliendi eest maakleritasu maksta, on oluline vältida huvide konflikti kliendi ning kindlustusandja ja -maakleri vahel. Kindlustusmaakleri tegevusega seondub eelkõige risk tema esindussuhte olemusest: kindlustusmaakleril on lojaalsuskohustus kindlustusvõtja, mitte kindlustusandja ees.

Mitmed makseasutused on muutmas oma ärimudelit

Eestis tegutsevate makseasutuste üldine kapitaliseeritus on hea. Makseasutuste vahendusel tehtud maksete maht oli 2017. aastal 386 miljonit eurot.

Makseasutuste müügitulu suurenes aastaga poolteist korda, samas vaid alla viiendiku kogu sektori müügitulust tuleb makseteenuste pakkumisest. Makseasutuste suurim tululiik on laenuandmisega seotud intressitulu.

Mittepiisava maksete mahu ja vähese kasumlikkuse tõttu on mitmed makseasutused muutmas oma ärimudelit. Selle käigus teostatakse uute võimalike teenuste analüüse ja kaalutakse uute teenuste pakkumise alustamist.

Krediidiandjate puhul on riskiks vastutustundliku laenamise nõuete eiramine

Krediidiandjate laenuportfelli jääk kasvas aastaga 15%, küündides 851 miljoni euron. Suurim osa ehk 79% krediidiandjate laenuportfelist kuulub erandi alusel tegutsevatele krediidiandjatele ehk krediidasutuste tütarettevõtetele. Nende tarbijakrediidi jääk on endiselt oluliselt suurem kui neil krediidiandjatel, kes tegutsevad Eestis tegevusloa alusel.

Krediidiandjate tegevuse olulisim risk on ettevõtjate suutlikkus täita vastutustundliku laenamise nõudeid, eelkõige tarbija maksevõime kohast hindamist, ning lisaks juhtide sobivus sellises

ülesandes.

Riskiks tarbijakrediiditurul on tegevusloa alusel tegutsevate krediidiandjate laenuportfellide kvaliteet. Seega on oluliseks riskide maandajaks jätkuv efektiivne järelevalve krediidiandjate ja –vahendajate üle.

Investeerimisühingute kasumlikkus püsib kõrge

Investeerimisühingud olid aasta lõpus piisavalt kapitaliseeritud ning nende kasumlikkus püsis sarnaselt 2016. aastale suhteliselt kõrge. Kokku teeniti 6,1 miljonit eurot puhaskasumit ning omakapitali tootlikkus ulatus 15%ni.

Investeerimisühingute peamised riskid tulenevad ärimudelist, mis on ülesehitatud kõrgema tururiski võtmisele. Suure võimenduse tõttu võib väike vapustus finantsturgudel tekitada lühikese ajaga märkimisväärsed kahjumeid, mistõttu on aktiivne riskijuhtimine väga oluline. Finantsinspektsiooni poolt investeeringühingutele kehtestatud kõrgete täiendavate kapitalinõuete eesmärk on tagada, et investeeringühingud hoiaksid riskide katteks piisavalt omavahendeid.

Riskiteguriks tuleb pidada ka normidele vastavuse riski. Mitteresidentide teenindamisega võivad lisaks kaasneda rahapesualased riskid.

**Finantssektori ülevaade on Finantsinspektsiooni aastaraamatu osa. Aastaraamat 2017 on leitav [siit](#)*